

[Pradžia](#) > ... > [Kreipimasis į Teismą](#) > [Kur Ir Kaip](#) > [Kurios Šalies Įstatymai Taikomi?](#) > [Austria](#)

Kurios šalies įstatymai taikomi?

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Teisės šaltiniai

1.1 Nacionalinė teisė

Austrijos tarptautinė privatinė teisė iš esmės kodifikuota 1978 m. birželio 15 d. Tarptautinės privatinės teisės įstatyme (*Gesetz über das internationale Privatrecht – IPR-Gesetz*), BGBl. Nr. 304/1978. Toliau nurodytas įstatymų kolizijos nuostatas galima rasti kituose įstatymuose, išskyrus Tarptautinės privatinės teisės įstatymą (toliau, IPRG):

- 1979 m. kovo 8 d. federalinio akto, kuriuo patvirtinamos vartotojų apsaugos nuostatos (Vartotojų apsaugos aktas – KSchG) 13a straipsnis (*Bundesgesetz vom 8. März 1979, mit dem Bestimmungen zum Schutz der Verbraucher getroffen werden (Konsumentenschutzgesetz - KSchG)*), BGBl. Nr. 140/1979
- Federalinio akto dėl teisių į dalinį naudojimąsi nekilnojamuoju turtu įgijimo 11 straipsnis (Dalinio naudojimo aktas – TNG) (*Bundesgesetz über den Erwerb von Teilzeitnutzungsrechten an unbeweglichen Sachen (Teilzeitnutzungsgesetz – TNG)*), BGBl. I Nr. 32/1997
- Federalinio akto, įgyvendinančio direktyvą 93/7/EEB dėl neteisėtai iš valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros vertybių grąžinimo, 20 straipsnis (*Bundesgesetz zur Umsetzung der Richtlinie 93/7/EWG über die Rückgabe von unrechtmäßig aus dem Hoheitsgebiet eines Mitgliedstaates der Europäischen Gemeinschaft verbrachten Kulturgütern*), BGBl. I Nr. 67/1998
- Federalinio akto dėl civilinės atsakomybės už radioaktyviųjų medžiagų sukeltą žalą 23 straipsnis (1999 m. Branduolinės atsakomybės aktas – AtomHG 1999) (*Bundesgesetz über die zivilrechtliche Haftung für Schäden durch Radioaktivität (Atomhaftungsgesetz 1999 – AtomHG 1999)*), BGBl. I Nr. 170/1998
- Federalinio akto dėl sąskaitų galiojimo mokėjimo sistemose, vertybinių popierių vykdymo sistemose ir vertybinių popierių apskaitos sistemose (Atsiskaitymų baigtinumo aktas) 16 ir 18 straipsniai (*Bundesgesetz über die Wirksamkeit von Abrechnungen in Zahlungs- sowie Wertpapierliefer und -abrechnungssystemen (Finalitätsgesetz)*), BGBl. I Nr. 98/2001
- Bankroto kodekso 221–235 straipsniai (*Insolvenzordnung*).

1.2 Daugiašalės tarptautinės konvencijos

IPRG 53 straipsnyje nustatyta, kad jis nedaro poveikio tarptautinėms sutartims, kurios yra viršesnės ne tik už šio akto nuostatas, bet ir kitas už nacionalines įstatymų kolizijos taisykles. Toliau išvardytose daugiašalėse tarptautinėse konvencijose, kurių susitariančioji šalis yra Austrija, pateikiamos įstatymų kolizijos taisyklės:

- 1956 m. spalio 24 d. Hagos konvencija dėl vaikų išlaikymo prievolėms taikytinos teisės;
- 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencija dėl valdžios institucijų įgaliojimų ir taikytinos teisės nepilnamečių apsaugos srityje;
- 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencija dėl įstatymų, susijusių su testamentinės valios forma, kolizijos;
- 1971 m. gegužės 4 d. Hagos konvencija dėl eismo įvykiams taikytinos teisės.
- 1970 m. rugsėjo 20 d. TCBK konvencija dėl vėlesnės santuokos įteisinimo;
- 1996 m. spalio 19 d. Hagos konvencija dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje;

- 2000 m. sausio 13 d. Hagos konvencija dėl tarptautinės suaugusiųjų asmenų apsaugos;
- 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokolas dėl išlaikymo prievolės taikytinos teisės.

1.3 Pagrindinės dvišalės konvencijos

Toliau nurodytose dvišalėse sutartyse yra įstatymų kolizijos taisyklių:

- 1959 m. rugsėjo 9 d. Austrijos Respublikos ir Irano Imperijos draugystės ir gyvenamosios vietos sutartis;
- 1954 m. gruodžio 16 d. Austrijos Respublikos ir Jugoslavijos Federacinės Liaudies Respublikos sutartis dėl abipusių teisinių reikalų;
- 1963 m. gruodžio 11 d. Austrijos Respublikos ir Lenkijos Liaudies Respublikos sutartis dėl abipusių santykių civilinės teisės reikalų ir dokumentacijos srityse.

2 Kolizinių normų taikymas

2.1 Teisėjo pareiga savo iniciatyva taikyti kolizines normas

Užsienio teisė taikoma oficialiai ir atsižvelgiant į jos pradinę taikymo sritį (IPRG 3 straipsnis).

2.2 Atgaliniai nukreipimai ir nukreipimai į trečiosios valstybės teisę (renvoi)

Pagal IPRG 5 straipsnį *renvoi* laikytis būtina, išskyrus atvejus, kai pateikiama konkreti nuoroda į kitos valstybės materialinę teisę. Jeigu užsienio teisėje pateikiama atgalinė nuoroda į Austrijos teisę, tuomet lemiamą reikšmę turi Austrijos teisė. Jeigu užsienio teisėje pateikiama nuoroda į jau nurodytą teisę, taikytina yra ta teisė, į kurią buvo pateikta pirmoji nuoroda.

2.3 Siejamojo veiksnio pasikeitimas

Vėlesnis sąlygų, lemiančių ryšį su konkrečiu teisės aktu, pasikeitimas neturi įtakos bylos veiksniams, kurie jau nebegalioja (IPRG 7 straipsnis), nors kai kuriose konkrečiose kolizinėse normose yra šio principo išimčių. Iš esmės dėl šios priežasties nebesitęsiančioms faktinėms aplinkybėms yra teoriškai taikytina teisė, kuri yra lemiamą aplinkybių atsiradimo metu, o tebesitęsiančioms aplinkybėms teoriškai taikoma teisė, kuri yra lemiamą sprendimo priėmimo metu.

2.4 Įprasto kolizinių normų taikymo išimtis

Įstatymas, į kurį pateikta nuoroda, nėra taikytinas, jei jo taikymo rezultatai būtų nesuderinami su Austrijos teisės sistemos pagrindinėmis vertybėmis (IPRG 6 straipsnis).

Austrijos teisėje galioja nuostatos, kurios taikomos nepaisant tarptautinės privatinės teisės taisyklių (viršesnės privalomos taisyklės). Kai kurių šių nuostatų viršesnis privalomas pobūdis atsispindi jų formuluotėje, kitose šis pobūdis matomas iš jų reglamentuojamo dalyko.

Viršesnės privalomos taisyklės yra nustatytos, pvz., Akto, kuriuo iš dalies keičiamas darbo sutarties įstatymas (*Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz, AVRAG*), 7, 7a ir 7b straipsniuose, kuriuose nustatyta, kad, nepaisant taikytinos teisės, Austrijos darbuotojai turi teisę gauti ne mažesnę atlyginimą nei tas, dėl kurio susitarta kolektyvinėje sutartyje, ir teisę į minimalias atostogas. Kita viršesnė privaloma taisyklė nustatyta KSchG 13a straipsnio 2 dalyje, pagal kurią lemiamą reikšmę turi KSchG 6 straipsnis (dėl nepriimtinių sutarties sąlygų), Civilinio kodekso (ABGB) 864a straipsnis (dėl neįprastų bendrųjų verslo ir sutarčių formų sutartinių nuostatų galiojimo) ir ABGB 879 straipsnio 3 dalis (dėl bendrųjų verslo ir sutarčių formų sutartinių nuostatų, kuriomis iš esmės pažeidžiama vartotojų apsauga, negaliojimo), nepaisant sutarčiai taikytinos teisės, jeigu sutartį sudarė Austrijoje prekiaujantis verslininkas, kuris siekė sudaryti tokias sutartis.

2.5 Užsienio teisės nustatymas

Užsienio teisė turi būti oficialiai nustatyta. Šiuo tikslu teismas gali remtis šalių bendradarbiavimu, Federalinės teisingumo ministerijos informacija arba ekspertų ataskaitomis. Jeigu, nepaisant didelių pastangų, užsienio teisės turinio neįmanoma nustatyti per pagrįstą terminą, taikoma Austrijos teisė (IPRG 4 straipsnis).

3 Kolizinės normos

3.1 Sutartinės prievolės ir teisiniai veiksmai

Sutartinės prievolės, kurioms netaikomas 2008 m. liepos 4 d. Reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma I“) (OL L 177, p. 6), reglamentuojamos pagal šalių aiškiai ar galutinai pasirinktą taikytiną teisę. Jei nepasirinkta jokia taikytina teisė, lemiamą reikšmę turi sutarties esminę paslaugą vykdančios šalies įprastinės gyvenamosios (įsisteigimo) vietos teisė (IPRG 35 straipsnis).

Vartojimo sutartims taikomos specialios įstatymų kolizijos taisyklės. Įvairiose vartotojų apsaugos direktyvose įtvirtintos įstatymų kolizijos taisyklės yra perkeltos į Vartotojų apsaugos akto 13a straipsnio 1 dalį, kuria, siekiant užtikrinti vartotojų apsaugą, iš esmės ribojama laisvė pasirinkti taikytiną teisę.

3.2 Nesutartinės prievolės

Nesutartinės prievolės, susijusios su teisėmis reikalauti atlyginti nuostolius, kurioms netaikomas 2007 m. liepos 31 d. Reglamentas (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma II“) (OL L 199, p. 40), reglamentuojamos pagal šalių aiškiai ar galutinai pasirinktą taikytiną teisę. Jei nepasirinkta jokia taikytina teisė, lemiamą reikšmę turi valstybės, kurioje buvo atlikti žalą sukėlę veiksmai, teisė. Tačiau jeigu atitinkamas šalis tvirtesni ryšiai sieja su viena ir ta pačia kokia nors kita valstybe, tuomet lemiamą reikšmę turi tos valstybės teisė (IPRG 48 straipsnis).

Pagal šią įstatymų kolizijos taisyklę nustatoma taikytina teisė, kuria remiantis sprendžiama, ar atsirado atsakomybė už žalą, kas atsako už žalą ir koks yra žalos dydis. Joje taip pat aptariami nusikalstamo nerūpestingumo klausimai ir tiesioginis nukentėjusios šalies reikalavimas draudikui, taip pat ieškiniams dėl žalos atlyginimo taikomas senaties terminas.

Teisės pareikšti reikalavimą dėl eismo įvykio sukeltos žalos kompensavimo, kurios patenka į 1971 m. gegužės 4 d. Hagos konvencijos dėl eismo įvykiams taikytinos teisės taikymo sritį, turi turėti siejamąjį veiksnį pagal šią konvenciją.

Sprendimas dėl nesutartinių teisių pareikšti reikalavimą dėl žalos, kuri Austrijoje buvo padaryta dėl jonizuojančiosios spinduliuotės, kompensavimo nukentėjusios šalies prašymu turi būti priimamas pagal Austrijos teisę (1999 m. AtomHG 23 straipsnio 1 dalis). Jeigu jonizuojančiosios spinduliuotės žala sukeliama užsienyje ir sprendimas dėl jos turi būti priimamas pagal Austrijos teisę, nuostolių atlyginimas priteisiamas tik jeigu ir tiek, kiek tai yra susiję su nukentėjusios šalies asmeniniu statusu.

Negotiorum gestio arba iš nepagrįsto praturtėjimo kylantiems reikalavimams taikytina teisė nustatoma pagal reglamentą „Roma II“.

3.3 Asmens statusas ir su civiliniu statusu (vardu ir pavarde, gyvenamąja vieta ir teisnumu bei veiksniumu) susiję jo aspektai

Asmens asmeninį statusą reglamentuoja jo pilietybės valstybės teisė. Jeigu asmuo turi daugiau nei vieną pilietybę, lemiamą reikšmę turi valstybės, su kuria asmenį sieja glaudžiausi ryšiai, teisė; tačiau Austrijos pilietybė visada yra viršesnė. Pabėgėlių ir asmenų be pilietybės asmeninis statusas reglamentuojamas pagal jų įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisę (IPRG 9 straipsnis).

Asmens teisė turėti pavardę nustatoma atsižvelgiant į atitinkamą asmens statusą, nepaisant pagrindo, kuriuo remiantis suteikiama pavardė (IPRG 13 straipsnis).

Todėl, pvz., apie santuokinę pavardę negalima spręsti pagal vedybinį statusą, o reikėtų spręsti pagal pavardės statusą. IPRG 8 straipsnyje nustatytas bendras oficialus statusas taikomas pavardės nurodymo deklaracijos formai. (Atitinkamai teisės akto forma turi būti vertinama pagal tą pačią teisę, kokiai priklauso ir teisės aktas; tačiau pakanka laikytis valstybės, kurioje vykdomas teisės aktas, oficialių reikalavimų.). Remiantis teismų praktika, pavardė, gauta pagal ankstesnį asmens statusą, nekeičiama paprasčiausiai pakeitus asmens statusą (pilietybę).

Asmens teisnumas ir veiksnumas taip pat turi būti nustatomi pagal asmens asmeninį statusą (IPRG 12

straipsnis). Ši nuoroda apima visus veiksnus, pvz., dėl protinės ligos, išskyrus santuokinį veiksmą. Jei asmuo jau yra pilnametis, jis tokiu ir lieka, nepaisant to, kad pagal naujai įgytą asmens statusą jis nebūtų pilnametis.

3.4 Tėvų ir vaikų santykių nustatymas, įskaitant įvaikinimą

3.4.1 Tėvų ir vaikų santykių nustatymas

Vaiko teisėtumui taikomi reikalavimai ir jų užginčijimas turi būti nagrinėjami pagal asmens statusą, kurį sutuoktiniai turėjo vaiko gimimo metu, arba, jei santuoka buvo nutraukta anksčiau, santuokos nutraukimo metu. Jei sutuoktiniai turi skirtingą asmens statusą, lemiamą reikšmę turi vaiko asmens statusas gimimo metu. Šios įstatymų kolizijos taisyklės taikymo sritis apima vyro tėvystės prezumpciją, teisėtumo užginčijimo pagrindus ir asmenis, turinčius teisę ginčyti teisėtumą, bei laikotarpį, kuriuo galima užginčyti teisėtumą.

Reikalavimai, keliama nesantuokinio vaiko įteisinimui, paskelbiant jį teisėtu (pvz., dėl nacionalinio akto, bet ne dėl vėlesnės santuokos sudarymo), turi būti nagrinėjami pagal tėvo asmens statusą (IPRG 23 straipsnis).

Remiantis įteisinimo sutartimi, įteisinimas vėliau tėvams sudarant santuoką galioja, jeigu taip nustatyta tėvo arba motinos pilietybės valstybės teisėje.

Reikalavimai, keliama nesantuokinio vaiko tėvystės nustatymui ir pripažinimui, turi būti nagrinėjami pagal vaiko asmens statusą jo gimimo metu. Vėlesnis vaiko asmens statusas tampa lemiamu, jei pagal jį, o ne pagal vaiko asmens statusą jo gimimo metu leistinas tėvystės nustatymas ir pripažinimas. Teisė, pagal kurią tėvystė nustatoma ir pripažįstama, galioja ir tėvystės užginčijimui.

Tėvų ir vaikų santykiai Vaiko teisėtumo ir įteisinimo bei neteisėtumo pasekmės nustatomos pagal vaiko asmens statusą. IPRG 24 ir 25 straipsniuose aptariami vaiko globos ir auginimo, vaiko turto administravimo ir naudojimo, teisinio vaiko atstovavimo, atliekamo vieno ar abiejų tėvų, įskaitant privalomą oficialų sutikimą tam tikrai atstovavimo veiklai atlikti, klausimai, taip pat teisėtų vaikų globos nustatymo tėvams nutraukus santuoką globos ir abipusio išlaikymo klausimai. Šios nuostatos iš esmės sutampa su Hagos konvencija dėl vaikų apsaugos ir 1961 m. Hagos konvencija dėl nepilnamečių apsaugos tais atvejais, kai ji (vis dar) galioja (tai taikoma Turkijai ir Makao). Atitinkamai kompetentingos institucijos, nustatydamos priemones, kuriomis siekiama užtikrinti nepilnamečių apsaugą, taiko savo vidaus teisę; paprastai kompetenciją turi gyvenamosios vietos valstybės institucijos.

Tėvystės klausimai sprendžiami pagal asmeninį statusą atitinkamu momentu, tačiau tai netaikoma klausimams, susijusiems su tėvų ir vaikų santykiais; svarbiausia – atitinkamas vaiko asmeninis statusas. Jei asmeninis statusas pasikeičia, pasikeitus statusui (susijusių siejamųjų veiksmų, pilietybės pasikeitimas), tėvų ir vaikų santykiai vertinami pagal naują asmeninį statusą.

Teismų praktikoje ne kartą užsienio teisėje nustatytos globos taisyklės nebuvo taikomos remiantis tuo, kad jos prieštaravo viešajai tvarkai ir jeigu nebuvo manoma, kad jos neatitinka vaiko interesų.

3.4.2 Įvaikinimas

Pagal IPRG 26 straipsnį vaiko įvaikinimo ir panaikinimo sąlygos grindžiamos kiekvieno įvaikinančio asmens asmeniniu statusu. Be to, lemiamą reikšmę turi vaiko asmeninis statusas, tačiau tais atvejais, kai vaikai yra nepilnamečiai, šis statusas yra svarbus tiek, kiek juo remdamasis vaikas arba trečioji šalis, kurių su vaiku sieja šeimos teisės santykiai, gali duoti sutikimą. Vaiko įvaikinimo sąlygos apima, pvz., įvaikinančio asmens amžių, įvaikinančių asmenų ir įvaikinamo vaiko amžiaus skirtumą ir klausimą, ar paties įvaikinančio asmens vaikai nesudaro kliūčių įvaikinimui ir, jei taip, tai kokiomis sąlygomis, taip pat bet kokius su sutikimu susijusius reikalavimus, įskaitant galimybę oficialiai pripažinti atsisakymą negaliojančiu.

Vaiko įvaikinimo pasekmės nustatomos pagal įvaikinančio asmens asmeninį statusą, o jeigu vaiką įvaikina sutuoktiniai, pagal lemiamą teisę, kuri reglamentuoja teises santuokos pasekmes asmeniui. Mirus vienam iš sutuoktinių, kito sutuoktinio asmeninis statusas yra lemiamas nustatant šias pasekmes.

Vaiko įvaikinimo pasekmės paveldėjimo teisei nustatomos ne pagal įvaikinimo statusą, bet pagal paveldėjimo statusą.

Vaiko įvaikinimas iš esmės yra baigtinė faktinė aplinkybė, todėl sprendimas lieka toks pat, nepaisant vėliau pasikeitusio asmeninio statuso arba siejamojo veiksnio. Įvaikio statusas pats savaime yra nuolatinis teisinis santykis. Todėl statusas, kuris turi lemiamą reikšmę vaiko įvaikinimo pasekmėms, gali pasikeisti: tai priklauso nuo atitinkamo įvaikinančio asmens asmeninio statuso.

3.5 Santuoka, nesusituokusios poros (sugyventiniai), partnerystė, santuokos nutraukimas, gyvenimo skyrium patvirtinimas, išlaikymo prievolės

3.5.1 Santuoka

Austrijoje sudarytos santuokos formai taikoma Austrijos teisė, o užsienyje sudarytos santuokos forma nustatoma pagal kiekvieno sužadėtinio asmeninį statusą; tačiau pakanka laikytis formalių santuokos sudarymo vietos reikalavimų (IPRG 16 straipsnis). Kai nuoroda į vietos, kurioje santuoka įvyko, oficialius reikalavimus yra ribota, galioja tik įstatymo, į kurį nukreipia materialinė teisė, nuostatos, tad bet koks vietos teisėje nustatytas *renvoi* yra nereikšmingas (IPRG 5 straipsnio išimtis).

Santuokai ir santuokos negaliojimui bei santuokos pripažinimui negaliojančia taikomi reikalavimai (skirtingai nuo santuokos nutraukimo), kurie galioja kiekvienam iš sutuoktinių, nustatomi pagal jų asmens statusą (IPRG 17 straipsnis). Tačiau jeigu vieno arba abiejų sutuoktinių asmeniniam statusui taikytinoje teisėje santuokos nuostatų nėra, remiantis vieno arba abiejų sutuoktinių lytimi, santuokai taikomi reikalavimai turi būti nustatomi pagal valstybės, kurioje sudaryta santuoka, teisę.

Ši įstatymų kolizijos taisyklė yra susijusi su materialiais santuokos reikalavimais, pvz., reikalaujamas amžius, kliūčių santuokai nebuvimas, bet kokie su sutikimu susiję reikalavimai ir jų pakeičiamumas.

Pagal IPRG 18 straipsnį santuokos asmeninės teisinės pasekmės nustatomos pagal bendrą sutuoktinių asmens statusą, o jei tokio nėra – pagal paskutinį buvusį bendrą asmens statusą, jei vienas iš sutuoktinių jį vis dar turi. Kitu atveju pasekmės nulemia valstybės, kurioje abu sutuoktiniai paprastai gyvena, įstatymai, o jei tokios valstybės nėra – valstybės, kurioje jie paskutinį sykį nuolatos gyveno, įstatymai, jei vienas iš sutuoktinių ten vis dar gyvena.

Šios įstatymų kolizijos taisyklės taikymo sritis apima ir su sutuoktinių turtu susijusias pareigas, gyvenamosios vietos pakeitimą, išlaikymo prievolę, taip pat kiekvieno sutuoktinio teisę gauti išlaikymą, tačiau neapima teisės, susijusios su po santuokos įgyta pavarde, arba sutuoktinių turto režimo. Nuoroda gali būti keičiama; jeigu pasikeičia siejamieji veiksniai, lemiamą reikšmę gali įgyti kita teisė.

3.5.2 Nesusituokusios poros (sugyventiniai) ir partnerystė

Registruotos partnerystės įstatymu (*Gesetz über die eingetragene Partnerschaft*) į IPRG įtraukti 27a–27d straipsniai.

Registruotai partnerystei (ir jos formai), partnerystės negaliojimui ir nutraukimui dėl kaltės taikomi reikalavimai nustatomi pagal valstybės, kurioje buvo sudaryta partnerystė, teisę (IPRG 27a straipsnis).

Pagal IPRG 27b straipsnį registruotos partnerystės asmeninės pasekmės taip pat nustatomos pagal valstybės, kurioje registruoti partneriai turi savo bendrą įprastinę gyvenamąją vietą, teisę arba, jeigu bendros įprastinės gyvenamosios vietos nėra, pagal valstybės, kurioje buvo abiejų partnerių paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta, jei vienas iš jų joje tebegyvena, teisę. Todėl jeigu gyvenamosios vietos valstybės teisės negalima taikyti arba jeigu pagal šią teisę neregamentuojamos asmeninės teisinės pasekmės, lemiamą reikšmę turi registruotų partnerių bendras asmeninis statusas arba, jeigu bendro asmeninio statuso nėra, paskutinis bendras asmeninis statusas, jeigu vienas iš partnerių jį išlaikė. Priešingu atveju taikytina Austrijos teisė; taip yra ir tuo atveju, jeigu registruotos partnerystės asmeninės pasekmės nėra reguliuojamos pagal asmeninį statusą.

Registruotos partnerystės turto režimas turi būti nustatomas pagal teisę, taikomą nuo 2019 m. sausio 29 d. pagal Reglamentą (ES) 2016/1104 dėl registruotų partnerystės turtinių pasekmių.

Pagal IPRG 27b straipsnį registruotos partnerystės nutraukimas be kaltės reglamentuojamas pagal valstybės, kurioje registruoti partneriai turi savo bendrą įprastinę gyvenamąją vietą partnerystės nutraukimo metu, teisę arba, jeigu tokios bendros įprastinės gyvenamosios vietos nėra, pagal valstybės, kurioje buvo abiejų partnerių

paskutinė bendra įprastinė gyvenamoji vieta, jei vienas iš jų joje tebegyvena, teisę. Todėl jeigu gyvenamosios vietos valstybės teisės negalima taikyti arba jeigu atitinkamai registruotos partnerystės negalima nutraukti remiantis nurodytais faktais, lemiamą reikšmę turi registruotų partnerių bendras asmeninis statusas arba, jeigu bendro asmeninio statuso nėra, paskutinis bendras asmeninis statusas, jeigu vienas iš partnerių jį išlaikė. Priešingu atveju taikytina Austrijos teisė; taip yra ir tuo atveju, jeigu pagal asmeninį statusą registruotos partnerystės negalima nutraukti remiantis nurodytais faktais.

3.5.3 Santuokos nutraukimas ir gyvenimo skyrium patvirtinimas

Pagal PRG 20 straipsnį santuokos nutraukimo aspektai, kurių nereglamentuoja reglamentas „Roma III“ (Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1259/2010, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje, OL L 343, 2010 m. gruodžio 29 d., p. 10) (santuokos nutraukimo turtinės pasekmės), turi būti nustatomi pagal teisę, kuri turi lemiamą reikšmę santuokos teisinėms pasekmėms asmeniui. Šiuo atveju svarbus yra santuokos nutraukimo laikas; todėl nuorodos negalima pakeisti.

Sutuoktinių turto režimas turi būti nustatomas pagal teisę, taikomą nuo 2019 m. sausio 29 d. pagal Reglamentą (ES) 2016/1103 dėl sutuoktinių turto teisinių režimų.

Santuokos panaikinimo institutas Austrijos teisėje nenumatytas. Kadangi šis klausimas nereglamentuojamas reglamente „Roma III“, jis turėtų būti susietas atsižvelgiant į glaudžiausią ryšį pagal IPRG 1 straipsnį. Glaudžiausias ryšys gali būti tinkamai nustatomas pagal teismų praktikos ir IPRG 20 straipsnio analogiją.

3.5.4 Išlaikymo prievolės

2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje, OL L 7, p. 1 (ES išlaikymo reglamentas) pateikiama nuoroda į išlaikymo statusą, kuris aptariamas 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokole dėl išlaikymo prievolių taikytinos teisės. Todėl pirmiausia taikoma valstybės, kurioje yra asmens, kuriam turi būti mokamas išlaikymas, įprastinė gyvenamoji vieta, teisė (kurią papildo *lex fori*, specialiųjų siejamųjų veiksmų, gynybos nuo „netikėtų“ reikalavimų ir išimtinės galimybės pasirinkti taikytiną teisę nuostatos).

3.6 Sutuoktinių turto teisinis režimas

Sutuoktinių turto režimas turi būti nustatomas pagal teisę, taikomą nuo 2019 m. sausio 29 d. pagal Reglamentą (ES) 2016/1103 dėl sutuoktinių turto teisinių režimų (žr. pirmiau).

3.7 Testamentai ir paveldėjimas

Paveldėjimo klausimus reglamentuoja ES paveldėjimo reglamentas (2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo, OL L 201, 2012 m. liepos 27 d., p. 107). Senoms byloms taikomas IPRG 28 straipsnis, pagal kurį lemiamą reikšmę turinti teisė priklauso nuo mirusiojo mirties metu galiojusio asmeninio statuso. Ši įstatymų kolizijos taisyklė iš esmės taip pat apėmė atsakomybę už palikimo skolas ir paveldėjimo priėmimą. Tačiau jeigu paveldėjimo byla nagrinėjama Austrijoje, paveldėjimo priėmimas ir atsakomybė už palikimo skolas turi būti nustatomi pagal Austrijos teisę (IPRG 28 straipsnio 2 dalis).

3.8 Nekilnojamasis turtas

Daiktinių teisių (*in rem*) į kilnojamąjį turtą įgijimas ir netekimas, įskaitant disponavimo teisę, turi būti nustatomas pagal turto buvimo vietos valstybės teisę įvykus faktinėms aplinkybėms, kuriomis įvyko įgijimas ar praradimas. Nuosavybės teisinė rūšis ir teisių turinys nustatomi, remiantis valstybės, kurioje yra nuosavybė, įstatymais (IPRG 31 straipsnis).

Įstatymų kolizijos taisyklės taikymo sritis apima visų pirma nuosavybę, servitutus (žemės suvaržymus), įkeitimą, statybos teisę, butų nuosavybę ir išsaugojimo teises, galiojančias trečiosioms šalims, ir nuosavybės teisės išsaugojimą. Pagal šią teisę taip pat reguliuojamos nuosavybės perleidimo pasekmės.

Vėlesnis vietos pakeitimas neturi įtakos taikytinai teisei, nes teisės įgijimas yra įvykęs faktas.

Teisės įgijimo pasekmės yra pagrįstos atitinkamos vietos įstatymais; todėl šis siejamasis veiksnys gali pasikeisti. Pagal šią teisę taip pat sprendžiami klausimai, susiję su savininko teisine apsauga, ar ir koku mastu šalis, kuriai priklauso daiktinės teisės, turi teisę jomis disponuoti, pvz., ar įkeistas kilnojamas turtas taip pat gali būti parduodamas be teismo įsikišimo, taip pat kiti klausimai.

Speciali reguliavimo tvarka taikoma transporto priemonėms (IPRG 33 straipsnis). Daiktinės teisės į laivus ir orlaivius, kurie buvo įregistruoti registre, nustatomos pagal šalies, kurioje jie įregistruoti, teisę; geležinkelio transportui taikytina teisė yra valstybės, kurioje faktiškai įsikūrusi geležinkelio įmonė, kurios veikloje naudojamos tos transporto priemonės, pagrindinė administracija, teisė. Teisiniams ir privalomai patvirtintiems užstatams arba teisiškai patvirtintoms išsaugojimo teisėms, kuriomis laiduojami reikalavimai kompensuoti transporto priemonės sukeltus nuostolius arba susijusias išlaidas, taikytina teisė yra valstybės, kurioje yra turtas ir kurioje įvyko visi esminiai faktiniai įvykiai, teisė.

Speciali reguliavimo tvarka taikoma ir nekilnojamajam materialiam turtui: jei daiktinės teisės į nekilnojamąjį turtą patenka ir į kitos pamatinės normos taikymo sritį (pvz., santuokinės nuosavybės režimo normos), svarbesnė yra nuosavybės teisės norma, t. y. ryšys su valstybės, kurioje yra nuosavybė, teise.

Nematerialiam turtui netaikoma jokia įstatymų kolizijos taisyklė. Pagal IPRG 1 straipsnį nuosavybės teisei į nematerialų turtą taikytina teisė nustatoma atsižvelgiant į tai, su kuria teise ją sieja glaudžiausi ryšiai. Vertybiniais popieriais užtikrinamoms teisėms taikomas *lex cartae* principas. IPRG 33a straipsnyje, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama Direktyvos 2002/47/EB dėl susitarimų dėl finansinio įkaito platesnės taikymo srities 9 straipsnis, nustatyta speciali įkaito nematerialiais vertybiniais popieriais taisyklė. Vertybiniais popieriais apskaitos sistemose galioja atskiros taisyklės, nustatytos Atsiskaitymų baigtinumo akto (*Finalitätsgesetz*) 16 ir 18 straipsniuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Atsiskaitymų baigtinumo direktyva 98/26/EB.

3.9 Bankrotas

Tarptautinė bankroto teisė reglamentuojama pagal Bankroto kodekso (BK) septintą dalį. Pagal BK 217 straipsnį nuostatos taikomos tik tiek, kiek jomis reglamentuojami klausimai neaparti tarptautinėje teisėje arba konkrečiai Europos Bendrijų teisės aktuose, visų pirma Reglamente (EB) Nr. 848/2015 dėl nemokumo bylų (ES nemokumo reglamentas). Turinio prasme nuostatos iš esmės atitinka atitinkamas ES bankroto reglamento nuostatas.

Iš esmės būtinas sąlygas bankroto bylai pradėti ir bankroto bylos pasekmes reglamentuoja valstybės, kurioje pradeda byla, teisė. BK 221–235 straipsniuose nustatytos taisyklės dėl trečiųjų šalių daiktinių teisių, įskaitymo, išsaugojimo teisių, su nekilnojamuoju turtu susijusių sutarčių, reguliuojamų rinkų, darbo sutarčių, bankroto bylos pasekmių teisėms, kurioms taikoma registracija, taip pat dėl žalingiems veiksams taikytinos teisės ir trečiųjų šalių, kurios veikia kaip pirkėjai, apsaugos, nagrinėjamų ieškinių pasekmių, *lex rei sitae* teisės atsižvelgiant į nuosavybės ir kitų teisių įgyvendinimą, įskaitymo ir novacijos sutarčių, perpirkimo sutarčių ir mokėjimų pradėjus bankroto bylą.

Kai šios taisyklės iš dalies sutampa su IPRG taisyklėmis ar kitomis ginčų sprendimo taisyklių nuostatomis, pirmenybė teikiama kur kas konkretesnėms Bankroto kodekso nuostatomis.

■ Paskutinis naujinimas: 29/10/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismo tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.